

# **TEMATY NA WEWNĘTRZNY EGZAMIN MATURALNY Z JĘZYKA POLSKIEGO W TECHNIKUM NR 12 W ZESPOLE SZKÓŁ NR 23 WE WROCŁAWIU W ROKU SZKOLNYM 2010/2011**

## **LITERATURA:**

1. Narodowe mity i stereotypy. Dokonaj krytycznej analizy wybranych przykładów literackich poruszających tę problematykę.
2. Groteska jako sposób przedstawienia świata. Zaprezentuj kategorię estetyczną na wybranych przykładach sztuki literackiej.
3. Model polskiego inteligenta w literaturze. Przedstaw kreacje, analizując wybrane dzieła literackie
4. Inspiracje antyczne w kulturze renesansu. Scharakteryzuj je, analizując wybrane dzieła literackie.
5. „Patrzcie, ile ten kij ma końców ...” Bogactwo refleksji w poezji Wisławy Szymborskiej. Omów na dowolnych przykładach.
6. Portret władcy w literaturze różnych epok. Zaprezentuj go, odwołując się do utworów różnych epok.
7. Reportaż, dokument czy utwór literacki? Odwołaj się do wybranych tekstów literackich.
8. Uroda świata jako temat literacki. Przedstaw sposoby mówienia o niej w różnych utworach literackich.
9. Personifikacje natury w wybranych utworach różnych epok. Omów, analizując związki między obrazowaniem natury a światopoglądem epoki.
10. Pieniądze a inne dobra... Omów hierarchię wartości wybranych bohaterów literackich.
11. Literatura wobec stanu wojennego. Przedstaw na wybranych przykładach, jak literatura ukazywała wydarzenia stanu wojennego,
12. Przyczyny, przejawy, konsekwencje nienawiści i nietolerancji - omów problem, odwołując się do wybranych utworów literackich.
13. Przemiany bohaterów literackich jako wyraz ewolucji światopoglądu jednostki. Omów, analizując wybrane dzieła literackie.
14. Choroba psychiczna jako przejaw wrażliwości bohatera romantycznego i współczesnego. Omów na wybranych przykładach.
15. Polaków portret własny – między obiektywizmem a mitologizacją. Omów na podstawie wybranych utworów literackich różnych epok.
16. Scharakteryzuj kodeks powinności obywatelskich w XVI i XVII wieku w wybranych utworach literackich i publicystycznych.
17. Utopie i antyutopie w literaturze- sposoby kreowania i ich funkcje. Omów zagadnienie na wybranych przykładach..
18. Obraz miasta w prozie i w poezji. Scharakteryzuj sposoby obrazowania oraz funkcje tych obrazów w wybranych utworach.
19. Od filaretów do Gombrowicza — na wybranych przykładach zanalizuj różne ujęcia motywu młodości w literaturze.
20. Zjawy, duchy, widma — ich funkcje w literaturze. Omów, analizując wybrane dzieła literackie.
21. Omów funkcję wybranych toposów biblijnych na wybranych przykładach literackich.

22. Patriotyzm a ksenofobia w literaturze. Omów na wybranych utworach różnych epok.
23. Motyw rycerza i rycerskiej walki serio i parodystycznie. Omów na wybranych przykładach, wskazując na różne ujęcia motywu.
24. Ludzkość wobec problemu tolerancji. Omów temat, wykorzystując utwory literackie z różnych epok.
25. Wrocław w prozie i poezji. Przedstaw zagadnienie na wybranych przykładach literackich.
26. „Człowiek — Boże igrzysko” (J. Kochanowski). Omów literackie koncepcje człowieka w literaturze staropolskiej.
27. Porównaj kreacje postaci kobiecych w literaturze romantyzmu, pozytywizmu i Młodej Polski odwołując się do wybranych przykładów zastanów się, co jest przyczyną zróżnicowania wyobrażeń kobiety w XIX wieku.
28. Przekład literacki — sztuka czy rzemiosło? Omów zagadnienie, porównując przekłady tych samych tekstów.
29. Dziecko widziane oczyma poetów. Omów na wybranych przykładach.
30. Twórczość Jana Kochanowskiego w tradycji literackiej późniejszych epok. Rozwiń temat na przykładzie wybranych utworów.
31. Modlitwa jako wyraz subiektywnych przeżyć poety i stały gatunek literacki. Dokonaj analizy wybranych wierszy.
32. Jak pojmowali rolę poety-artysty przedstawiciele wybranych epok literackich? Zilustruj swój sąd konkretnymi tekstami.
33. Motyw żony w literaturze różnych epok. Przedstaw na wybranych przykładach
34. Źródła, tematy i rozwiązania narracyjne literatury fantastycznej. Omów, analizując wybrane dzieła literackie.
35. „Żyć życiem innym niż większość” - bohaterowie indywidualiści, ich światopogląd i los wśród społeczności. Omów na odpowiednio dobranych przykładach dzieł literackich.
36. „Kraj lat dziecinnych. On zawsze zostanie święty i czysty jak pierwsze kochanie”. Motyw powrotu do kraju ojczystego w literaturze. Omów na wybranych przykładach różnych epok.
37. Oblicza zła w literaturze. Omów temat w oparciu o odpowiednio dobrane dzieła literackie.
38. Motyw pielgrzyma w literaturze polskiej. Omów na wybranych przykładach.
39. Różne wizerunki lekarza w literaturze. Omów zagadnienie na wybranych przykładach literackich.
40. Upływ czasu i jego symbolika w poezji i w prozie. Omów zagadnienie na wybranych przykładach z literatury.
41. Motyw teatru świata w literaturze. Omów wykorzystanie tego toposu, odwołując się do wybranych utworów.
42. Symbolika drzewa w literaturze różnych epok. Realizując temat, przeanalizuj wybrane dzieła literackie od antyku do współczesności.
43. „To Tristan, to Izolda — tylko czasy inne...” Przedstaw różne sposoby mówienia o miłości w literaturze.
44. Scharakteryzuj różne rodzaje przyjaźni, które łączą wybranych bohaterów literackich.
45. Współczesne polskie feministki. Przedstaw twórczość polskich pisarek (Manuela Gretkowska., Katarzyna Grochola), analizując celowo dobrane utwory.
46. Rola tytułu, motta i ostatniej sceny w utworze literackim. Omów na wybranych przykładach.
47. Omów na wybranych przykładach z literatury topos wędrowki, zwracając uwagę na doświadczenia bohaterów wynikające z podróży.
48. Taniec w literaturze polskiej, jego obraz i wymowa. Omów na wybranych przykładach literackich.
49. Prześledź i porównaj różne ujęcia tragizmu w utworach scenicznych (dramat antyczny, dramat Szekspira, dramat romantyczny, dramat współczesny).

50. Motyw snu w literaturze. Scharakteryzuj na podstawie wybranych utworów literatury polskiej i obcej.
51. Przedstaw walkę dobra ze złem na wybranych utworach z różnych epok.
52. „Tęsknoty emigranta”. Porównaj na podstawie wybranych utworów romantycznych i współczesnych.
53. Przedstaw różne ujęcia przemocy i śmierci w wybranych utworach współczesnej literatury faktu.
54. Dzieciństwo jako mit i wspomnienie. Omów temat na wybranych przykładach utworów literackich.
55. Sarmatyzm jako żywotna tradycja kultury polskiej. Przedstaw jej literackie wyobrażenia w „Panu Tadeuszu” i powieści historycznej Henryka Sienkiewicza
56. Rola kultury antycznej w twórczości Jana Kochanowskiego i Zbigniewa Herberta. Przedstaw temat, odwołując się do wybranych utworów.
57. Motyw wesela w literaturze polskiej. Omów jego funkcjonowanie na wybranych przykładach z różnych epok.
58. Co to jest klasycyzm? Odpowiedz na pytanie, analizując utwory dawnej literatury i tradycje klasycyzmu w literaturze współczesnej.
59. Optymizm i pesymizm — dwie tonacje w twórczości wybranych autorów. Omów na wybranych przykładach.
60. Twórca poza kanonem epoki — Aleksander Fredro jako komediopisarz.... romantyczny. Scharakteryzuj twórczość Fredry, analizując jego wybrane utwory na tle epoki.
61. „Tak, to rozważa czyni nas tchórzami” — słowa Hamleta potraktuj jako punkt wyjścia do wypowiedzi na temat strachu w życiu bohaterów literackich
62. Motyw rodziny i sposoby jej kreowania w wybranych utworach literackich. Omów na wybranych przykładach.
63. Przedstaw wizerunek polskiego społeczeństwa w wybranych utworach literackich różnych epok.
64. Pokora i bunt jako dominujące postawy człowieka wobec Boga. Przedstaw na wybranych przykładach literackich.
65. Wielkie monologiki literackie . Przedstaw ich funkcję w utworze analizując i interpretując teksty z różnych epok.
66. Podróż pisarza inspiracją dla dzieła. Omów na wybranych tekstach literackich i publicystycznych.
67. Problem megalomanii narodowej i jej świadomość ujawniona w różnych utworach literackich. Przedstaw na wybranych przykładach.
68. Prawdziwy portret człowieka w literaturze. Przedstaw i oceń sposoby jego kreowania w wybranych utworach literackich.
69. Różne sposoby ukształtowania narratora i narracji w utworach związanych z wojną i okupacją. Przedstaw problem na wybranych przykładach.
70. Funkcja bajek w wybranych epokach literackich.
71. Wizerunek dekadenta w literaturze. Przedstaw bohaterów, którzy ulegają dekadentckim smutom i melancholii.
72. Temat „obywatel i państwo” — przedstaw jego różne ujęcia stylistyczne i gatunkowe w wybranych tekstach staropolskich i współczesnych.
73. Obraz wsi w literaturze. Omów na wybranych przykładach.
74. Obrazy szatana i złych mocy w literaturze. Omów na wybranych przykładach funkcje tych obrazów.
75. Kryzys wartości i jego odbicie w literaturze. Rozważ problem na przykładzie utworów literackich renesansu i Młodej Polski..
76. Portret człowieka starego w literaturze. Omów na wybranych przykładach.

77. Literackie reinterpretacje mitów antycznych. Analizując wybrane przykłady scharakteryzuj sposoby i cele przedstawienia tych motywów.
78. Sposoby ukazania bitwy w utworach literackich. Omów zagadnienie, wykorzystując wybrane przykłady.

## **ZWIĄZKI LITERATURY Z INNYMI DZIEŁAMI SZTUKI:**

1. Wierzenia ludowe w literaturze i sztuce. Dokonaj analizy wybranych utworów.
2. Teatr Wyspiańskiego i jego rola w kulturze polskiej. Dokonaj analizy tego zjawiska .
3. Kreacje bohatera kontrowersyjnego w literaturze i w filmie. Omów na wybranych przykładach.
4. Tatry i ich mitologizacja w literaturze, sztukach plastycznych i w muzyce. Porównaj różne sposoby ujęcia tematu w wybranych tekstach kultury.
5. Obraz Boga w literaturze i w sztuce. Przedstaw na dowolnych przykładach.
6. Turpizm w literaturze i w sztukach plastycznych. Omów na wybranych przykładach.
7. Dzieła literatury polskiej w interpretacjach filmowych Andrzeja Wajdy.
8. Arcydzieło i kicz. Na wybranych przykładach omów i oceń te zjawiska
9. Motyw sądu ostatecznego w literaturze i innych dziedzinach sztuki — przeanalizuj różne ujęcia w wybranych tekstach kultury.
10. Przedstaw na wybranych przykładach współczesne interpretacje sceniczne dramatów powstałych przed rokiem 1918. Dokonaj analizy wybranego spektaklu żywego planu Teatru Telewizji.
11. Motywy śmierci we współczesnej muzyce i poezji. Dokonaj charakterystyki porównawczej.
12. Artystyczne interpretacje powstań narodowych w literaturze i sztuce. Omów na wybranych przykładach.
13. Dworek szlachecki jako motyw w literaturze i malarstwie. Przedstaw różne jego konkretyzacje na przykładach wybranych dzieł.
14. Sztuka jest sposobem wyrażania siebie. Czego możemy dowiedzieć się o artyście z jego dzieł? Przedstaw na wybranych przykładach.
15. „Polsko! Pawiem narodów byłaś i papugą”. Przedstaw problem bezmyślnego naśladownictwa obcych wzorów przez Polaków w wybranych tekstach kultury.
16. Socrealizm w literaturze, w filmie i na plakacie. Charakterystyka i ocena zjawiska na przykładach wybranych dzieł.
17. Różne wcielenia diabła lub anioła w literaturze i w sztuce europejskiej. Omów zagadnienie, posługując się wybranymi przykładami.
18. Motyw syna marnotrawnego w kulturze. Omów, analizując wybrane dzieła literackie i inne (malarzkie, rzeźbiarskie....)
19. Autoportret w literaturze i w malarstwie. Przedstaw na dowolnych przykładach.
20. Zjawisko alegorii w dziełach sztuki. Omów na przykładach z literatury i z malarstwa.
21. Portrety Warszawy w literaturze i w malarstwie od oświecenia do współczesności. Przedstaw sposoby obrazowania w wybranych dziełach literackich i malarskich.
22. Jak literatura komentuje dzieła sztuki. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
23. Rzeczywistość polska w utworach Stefana Żeromskiego i ich filmowych realizacjach. Omów zagadnienie , przywołując celowo dobrane przykłady.
24. Kreacja bohatera pozytywnego i negatywnego w literaturze i w filmie. Przedstaw na wybranych przykładach.

25. Afryka lub Ameryka jako temat literatury i innych sztuk. Omów zagadnienie odwołując się do wybranych dzieł.
26. Kult miasta w programie Awangardy Krakowskiej i w subkulturze grafitti. Omów, ilustrując tekstami literackimi i formami plastycznymi.
27. Od Dziejów Tristana i Izoldy do Love story. Dramaty i melodramaty w literaturze i w filmie. Omów poetykę na wybranych przykładach.
28. Różne sposoby tworzenia nastroju grozy w literaturze i sztuce. Przedstaw je, odwołując się do wybranych dzieł literackich i plastycznych.
29. Katastrofizm w literaturze i w malarstwie XX wieku. Omów na wybranych przykładach.
30. Dolny Śląsk i jego stolica w literaturze i sztuce. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.
31. Piję, bo muszę ". Omów, jak tę wadę Polaków przedstawiali twórcy w wybranych tekstach kultury (literatura, film, itp.).
32. Awangardowość sztuki dwudziestolecia międzywojennego. Określ jej charakter, analizując wybrane teksty kultury.
33. Porównaj „cudowność” świata przedstawionego w dziełach Tolkiena z jej odczytaniem w filmowej adaptacji.
34. Przyroda jako tło i bohater w wybranych utworach literackich i w filmach.
35. Na wybranych przykładach omów fenomen popularności literatury i filmu fantasy.
36. Literatura i film opisywały różnego rodzaju heroizm. Omów na wybranych przykładach sposoby ukazywania bohaterstwa.
37. PRL — satyrycznie. Jakie cechy tamtej rzeczywistości stały się przedmiotem satyry? Omów i porównaj na przykładach znanych dzieł literackich, kabaretowych i plastycznych.
38. „Mitologia wciąż żywa...”. Omów na wybranych przykładach występowanie znanych motywów mitologicznych w literaturze i w malarstwie.
39. Portret dziecka w literaturze i w malarstwie. Przedstaw na wybranych przykładach.
40. Romantyczny pejzaż w literaturze i w malarstwie. Omów i porównaj na wybranych przykładach.
41. Żydowskie prowincjonalne miasteczka na kartach literatury, w malarstwie i w filmie. Przedstaw różne sposoby prezentacji tego obrazu.
42. Ogród na kartach literatury i na płótnach malarskich. Omów sposoby przedstawiania i funkcje motywu.
43. Postać księdza w literaturze i w filmie. Przedstaw sposoby kreowania bohatera w wybranych dziełach.
44. Postać błazna w kulturze. Omów funkcje tego motywu w wybranych dziełach literackich i malarskich.
45. Sen jako motyw w sztuce. Przedstaw na wybranych przykładach z literatury, malarstwa i filmu.
46. „Wszelka sztuka pierwszorzędna jest ze swej natury religijna. (Czego ludzie już dziś nie wiedzą)”. Omów na wybranych przykładach występowanie inspiracji chrześcijańskich w różnych dziełach kultury.
47. Saga w literaturze i w filmie. Omów na dowolnych przykładach.
48. Nastrojowość zamków w literaturze i w malarstwie polskim i obcym. Przedstaw na dowolnych przykładach.
49. Prometeusz, Ikar, Syzyf - symbole określonych postaw i dążeń w różnych dziełach literatury i sztuki. Omów na wybranych przykładach z różnych epok.
50. Polaków „Eldorado” poza granicami kraju. Przedstaw i oceń życie emigracji polskiej w wybranych utworach literackich i innych tekstach kultury (np. w filmie).

51. „Podróże i powroty” jako temat sztuki. Omów zagadnienie na przykładach z literatury, malarstwa i z filmu.
52. Związki Stanisława Wyspiańskiego ze sztuką antyczną i młodopolską. Scharakteryzuj analizując wybrane dzieła artysty.
53. Literackie i malarskie portrety Sarmatów. Przedstaw na dowolnych przykładach.
54. Powstanie styczniowe w literaturze i w malarstwie. Omów temat na wybranych przykładach.
55. Kultura masowa i jej ocena. Przedstaw, analizując dzieła literackie i z innych dziedzin sztuki.
56. Polska — ale jaka? Zaprezentuj różne wizje wymarzonej ojczyzny w literaturze polskiej i w malarstwie.
57. Obraz wsi w literaturze i innych tekstach kultury (np.: w filmie). Przedstaw różne sposoby ujęcia tematu na wybranych przykładach.
58. „Wesele” Stanisława Wyspiańskiego w interpretacji teatralnej i filmowej Andrzeja Wajdy.
59. „Młodzi zbuntowani...”. Omów i zilustruj tę postawę na wybranych przykładach literackich i współczesnych tekstach kultury.
60. Różnorodne ujęcia motywu pożegnania w literaturze i sztuce. Omów na wybranych przykładach.
61. Obraz Żyda i motywy żydowskie w literaturze i w sztuce. Rozwiń temat na wybranych przykładach.
62. Realizacje teatralne i filmowe dramatów Szekspira. Omawiając temat zwróć uwagę na różnorodność interpretacji utworów.
63. Przedstaw sposoby obrazowania miejskiego proletariatu w wybranych tekstach literackich i w malarstwie.
64. Wielkie kreacje kobiet w literaturze, w filmie, w malarstwie. Przedstaw temat na wybranych przykładach.
65. Porównaj sposoby przedstawiania wielkich bohaterów narodowych, utrwalonych na kartach literatury, w sztukach plastycznych i w filmie.
66. Eksperymenty i skandale w sztuce XX wieku. Scharakteryzuj na przykładach różnych tekstów kultury.
67. Wielkie miłości - nie tylko literackie. Zaprezentuj temat, posługując się wybranymi przykładami z literatury i filmu.
69. Wielkie wydarzenia historyczne w malarstwie i w literaturze. Omów na wybranych przykładach.
70. Piękno i brzydota kobiecego ciała w wybranych dziełach kultury. Przedstaw różne estetyki, ilustrując przykładami z malarstwa, z rzeźby i z literatury.
71. Pokaż na przykładach dzieł z wybranych epok, że literatura, architektura, plastyka i muzyka wyrażają światopogląd swego czasu.

## **JĘZYK:**

1. Błędy językowe w prasie i mechanizmy ich powstawania. Omów zagadnienie na podstawie wybranych czasopism.
2. Dialekty terytorialne języka polskiego jako tworzywo literackie. Omów na wybranych przykładach.
3. Współczesne neologizmy — dokonaj analizy zjawiska na podstawie języka mediów i własnych obserwacji.
4. Groteska — szczególny rodzaj stylizacji. Omów językowe sposoby uzyskiwania groteskowości na wybranych przykładach.
5. Frazelogizmy i ich funkcje w literaturze. Zanalizuj zjawisko na wybranych przykładach.
6. Gwara zawodowa środowiska kolejarzy. Omów w świetle zebranego materiału językowego.
7. Imiona, nazwiska i przezwiska w Twoim miejscu zamieszkania. Analiza zgromadzonego materiału.
8. Przedstaw zjawiska mody i stosowności językowej na zebranych materiale językowym.
9. Jak mówią bohaterowie literaccy? Omów język wybranych postaci literackich ze szczególnym uwzględnieniem cech ujawniających ich przynależność środowiskową oraz ich charakter.
10. Jakie tendencje rozwojowe współczesnej polszczyzny zauważasz w nazwach firm, instytucji, sklepów w Twoim regionie? Omów na wybranych przykładach.
11. Styl biblijny i jego rola w literaturze. Omów zagadnienie na wybranych przykładach z literatury polskiej.
12. Język zniewolony. Omów i oceń cechy języka propagandy na wybranych przykładach.
13. „Margaret Astor” czy „Małgosia Astor”? „Pub” czy „karczma”? „Off-side” czy „spalony”? Ustosunkuj się do problemu, omawiając celowo zgromadzony materiał językowy.
14. Mowa śląska — „najbardziej archaiczna gwara polska” (wg Jana Miodka). Analiza tekstów gwarowych.
15. Mój stosunek do zjawiska puryzmu językowego. Swoje stanowisko zilustruj przykładami różnego typu wypowiedzi.
16. Neologizmy w twórczości poetów XX wieku. Omów na dowolnych przykładach.
17. Norma a błąd językowy. Zmiany w języku współczesnym. Analiza zgromadzonego materiału.
18. Omów pochodzenie wybranych nazw miejscowych Twojego regionu.
19. Omów wykorzystanie różnych środków artystycznego wyrazu na konkretnych przykładach. Przedstaw ich funkcje.
20. Poetycki język erotyki na przykładach literackich różnych epok. Dokonaj analizy porównawczej.
21. Poetyckie gry językiem dawniej i dziś. Na wybranym materiale literackim dokonaj analizy stylu artystycznego wierszy barokowych i współczesnych.
22. Polska prasa brukowa, czyli tabloidy- analiza języka wybranych tytułów prasowych.
23. Polski dowcip językowy - jak się rodzi, jaką rolę pełni w życiu codziennym? Omów na wybranych przykładach.
24. Retoryka w komunikacji językowej. Omów w oparciu o teksty publicystyczne o funkcji informującej, zniewalającej i estetycznej.
25. Specyfika języka bohaterów literatury science - fiction. Omów na wybranych przykładach.
26. Zwroty grzecznościowe dawniej i dziś. Omów zagadnienie na wybranych przykładach.

27. Swoista metaforyka i inne wyrazy ekspresji w wypowiedziach sprawozdawców sportowych. Przedstaw zagadnienie, ilustrując je różnorodnymi przykładami.
28. Sekrety językowe imion własnych. Rozwiń temat w oparciu o analizę etymologiczną wybranych przykładów.
29. Uzasadnij, że język jest znakiem czasu. Wskaż zmiany, jakie zachodziły na przestrzeni wieków, analizując celowo dobrany materiał językowy.
30. Przemiany w języku poezji i prozy XX-wiecznej. Omów, analizując wybrane utwory literackie.
31. Żargon uczniowski dawniej i dziś. Analiza zgromadzonego materiału językowego.
32. Typowe błędy w wypowiedziach dziennikarskich. Zanalizuj i sklasyfikuj błędy językowe na wybranych przykładach.
33. Język reklamy językiem perswazji. Omów językowe środki perswazji na wybranych przykładach.
34. Gwara góralska w literaturze. Omów na dowolnych przykładach.